

Mjölby kommun, Arbetsutskott 2024-05-20

§ 77

Diarienummer: KS/2024:143

Ansökan om medverkan i initiativet Viable cities

Bakgrund

Viable Cities uppdrag är att arbeta för Klimatneutrala städer 2030 med ett gott liv för alla inom planetens gränser. Inom Klimatneutrala städer 2030 arbetar 23 svenska städer tillsammans med flera nationella myndigheter och Viable Cities för att gå före i klimatomställningen. Städerna har tagit på sig att testa nya arbetssätt och lösningar, att lära av varandra och att arbeta för missionen: att skapa städer som fungerar bra för människorna som bor i den, som är bra för medborgarna, företagen och klimatet.

Sammanfattning

Mjölby kommun har fått en förfrågan från Linköpings kommun om vi som "tvillingstad" vill medverka i deras ansökan till Viable cities med fokus på arbete för klimatsmarta städer.

Som medverkande projektpart får Mjölby 500 000 kr till klimatarbete och lägger motsvarande i arbetstid i projektet 2024-2027. Bedömningen är att vi kan rapportera tid inom ordinarie tjänster för energirådgivning (8 % av tjänst) och hållbarhetsstrateg (8% av tjänst) och använda medverkan i projektet för att bygga upp samverkan, kunskap och kontakter inom utvecklingsområden på klimatområdet.

Ansökan är uppdelad i fyra fokusområden, med ett antal aktiviteter kopplat till varje område. Mjölby kommun deltar i aktiviteter som passar oss och ligger i linje med pågående satsningar i kommunen. De fyra områdena är governance, testbäddar och innovation, smart stad och implementing missions.

Exempel på förslag på insatser som Mjölby kan tänkas delta i och utveckla är: samverkan kring klimat med lokala näringslivet, utveckling av datasammanställning för att mäta utvecklingen och effekten av åtgärder inom klimatarbetet, samverkan kring cirkulär ekonomi, samverkan och utveckling av interna processer för att möta utmaningar inom avfall, energi, resmönster, avfall och grön stad.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse 2024-05-13 Viable cities
Powerpoint- Om Viable cities till Mjölby, en förfrågan om att bli Linköpings tvillingstad.
Linköpings förslag till klimatkontrakt

Kommundirektören redogör för ärendet

Arbetsutskottets förslag till kommunstyrelsen

1. Kommunstyrelsen ställer sig bakom förslaget att ansöka om att delta i utvecklingsprojektet Viable cities.

Beslutet skickas till
Kommunstyrelsen
Hållbarhetsstrateg
Akten

Kommunstyrelsens förvaltning

Datum 2024-05-08
Diarienummer KS/2024:143Handläggare
Åsa Carlberg
Telefon 010-234 50 88

Kommunstyrelsen

Tjänsteskrivelse om förfrågan att gå med i Linköpings ansökan till Viable cities

Bakgrund

Viable Cities uppdrag är att arbeta för Klimatneutrala städer 2030 med ett gott liv för alla inom planetens gränser. Inom Klimatneutrala städer 2030 arbetar 23 svenska städer tillsammans med flera nationella myndigheter och Viable Cities för att gå före i klimatomställningen. Städerna har tagit på sig att testa nya arbetssätt och lösningar, att lära av varandra och att arbeta för missionen: att skapa städer som fungerar bra för människorna som bor i den, som är bra för medborgarna, företagen och klimatet.

Sammanfattning

Mjölby kommun har fått en förfrågan från Linköpings kommun om vi som "tvillingstad" vill medverka i deras ansökan till Viable cities med fokus på arbete för klimatsmarta städer.

Som medverkande projektpart får Mjölby 500 000 kr till klimatarbete och lägger motsvarande i arbetstid i projektet 2024-2027. Bedömningen är att vi kan rapportera tid inom ordinarie tjänster för energirådgivning (8 % av tjänst) och hållbarhetsstrateg (8% av tjänst) och använda medverkan i projektet för att bygga upp samverkan, kunskap och kontakter inom utvecklingsområden på klimatområdet.

Ansökan är uppdelad i fyra fokusområden, med ett antal aktiviteter kopplat till varje område. Mjölby kommun deltar i aktiviteter som passar oss och ligger i linje med pågående satsningar i kommunen. De fyra områdena är governance, testbäddar och innovation, smart stad och implementering missions.

Exempel på förslag på insatser som Mjölby kan tänkas delta i och utveckla är: samverkan kring klimat med lokala näringslivet, utveckling av datasammanställning för att mäta utvecklingen och effekten av åtgärder inom klimatarbetet, samverkan kring cirkulär ekonomi, samverkan och utveckling av interna processer för att möta utmaningar inom avfall, energi, resmönster, avfall och grön stad.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse 2024-05-13 Viable cities

Tjänsteskrivelse

Datum 2024-05-08
Diarienummer KS/2024:143

Powerpoint- Om Viable cities till Mjölby, en förfrågan om att bli Linköpings tvillingstad.

Linköpings förslag till klimatkontrakt

Kommunstyrelsens förvaltnings förslag till beslut

1. Kommunstyrelsen ställer sig bakom förslaget att ansöka om att delta i utvecklingsprojektet Viable cities.

—

Beslutet skickas till
Kommunstyrelsen
Hållbarhetsstrateg
Akten

Finansiering/ekonomiska konsekvenser

Medverkan i projektet innebär en förstärkning av projekt med klimatkoppling genom tillskott på projektpengar (500 000 kr under tre år). Det öppnar även dörrar för en förstärkt kunskap, samverkan och innovation inom området.

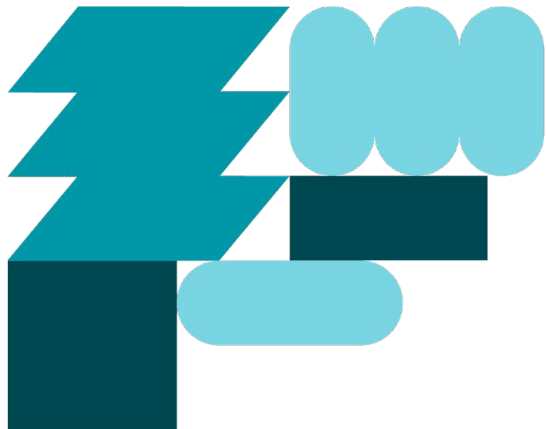
Avstämning mot planer och policys

Projektet ligger i linje med arbetet med genomförandet av kommunens energi- och klimatstrategi.

Kommunstyrelsens förvaltning

Andreas Capilla
Kommundirektör

Åsa Carlberg
Hållbarhetsstrateg

Om Viable cities till Mjölby

och en förfrågan om att bli Linköpings
tvillingstad

Om Viable cities Klimatneutrala städer 2030

- Viable Cities är ett strategiskt innovationsprogram med fokus på omställningen till klimatneutrala och hållbara städer.
- **Programmets mission är klimatneutrala städer 2030 med ett gott liv för alla inom planetens gränser.**
- Satsningen innebär att städerna (nu 23 stycken), kommunerna och deras partners samt sju myndigheter, arbetar för att nå missionen
- En katalysator för nya former av samarbete mellan städer, näringsliv, akademi, forskningsinstitut och civilsamhälle i omställningsarbetet.
- Testar nya arbetssätt, metoder, verktyg och lösningar samt lär av varandra för att skynda på klimatomställningstakten.

Kort om Klimatneutrala Linköping 2030 (projektperiod 2022-2024)

Nya verktyg för “governance”:

- Årliga klimatkontrakt 2030
- Klimatinvestningsplan för att nå mål inom transporter
- Omställningsteam och arena för att orkestrera omställningen på bredden (Näringsliv, civilsamhälle och medborgare).
- Ökad förmåga att arbeta med data och digitala verktyg och data- bättre uppföljning/ analyser och för ökad förståelse och delaktighet.

Annat:

- Bred förankring av klimatmål och ökad dialog och bättre samarbete/samverkan med fler
- Testbäddscheckar- mer mogna för att erbjuda ett sammanhang för nya tjänster och produkter med syfte att minska utsläpp av växthusgaser.

CAMPUS HALLEN

LINKÖPING
SCIENCE
PARK

SANKTKORS

li.u LINKÖPING
UNIVERSITY

- *Viabe cities Klimatneutrala städer 2030 är en superbra plattform för inspiration, lärande och delande mellan städer och ger oss kommuner nya verktyg och metoder för att leda och mobilisera omställningen*

/Sandra Viktor, projektledare Klimatneutrala Linköping 2030

Linköping

Ny utlysning: Viable cities våg 3

- Pionjärstäder höjer ambitionen och kan **samverka med tvillingstäder**
- Projektperiod: 241201- 271031
- Minst fyra parter ska stå bakom ansökan.

Projektkonsortiet ska bestå av oberoende aktörer från universitet, högskolor eller forskningsinstitut, företag, offentlig sektor och idéburen sektor.

[Länk till utlysning](#)

Tidsram för projektet

- Ansökan öppen 240306-240605
- Beslut om vilka projekt som beviljas stöd fattas i november 2024.
- Projektlängd tre år.
- Projektet kan som tidigast starta den 1 december 2024 och pågå till den 31 oktober 2027.
- 200 000 kr för respektive tvillingstad måste allokeras i budgeten för medverkan i Viable Cities Transition Lab (100tkr i medfinansiering och 100 tkr projektmedel).
- Förslag att Mjölby går in med medfinansiering i form av tid motsvarande 400 tkr samt 100tkr för deltagande i Transition lab.
- Linköping skriver och håller ihop arbetet för ansökan samt tar en koordinerande roll om ansökan beviljas.

Pionjärstäder höjer ambitionen och kan samverka med tvillingstäder

Tvillingstäder är ett nytt grepp inom Viable cities och bygger på ömsesidigt lärande mellan städer samt att kunna bygga gemensam förmåga att ställa om fortare till klimatneutralitet 2030.

Tvillingstäderna kan till exempel dela liknande utmaningar eller möjligheter som pionjärstäderna. Exempelvis kan tvillingstäderna antingen ligga i geografisk närhet eller ha en liknande utmaning eller möjlighet som pionjärstaden kring klimatomställning som innebär att samverka kan påskynda omställning.

Tvillingstäderna kan i sin tur bestå av ytterligare aktörer som i samverkan med pionjärstaden arbetar för att bygga ökad gemensam omställningsförmåga.

Forts.

Pionjärstäderna och tvillingstäderna ska etablera ett samarbete kring klimatomställning där det finns förutsättningar för uppskalning. Det kan till exempel handla om gemensamt strategiskt arbete, gemensamma upphandlingar eller konkreta insatser.

Det kan även bygga vidare på, och utveckla, redan befintliga mellankommunala samarbeten (som exempelvis hantering av vatten, avfall, kommunikationer, energi, bostäder, material/logistik, arbetsmarknad, samhällsplanering).

Politisk förankring är obligatoriskt för tvillingstäder i ansökan och är ett kriterium i bedömningen av ansökan.

Den politiska förankringen i respektive tvillingstad påvisas genom ett stödbrev som signeras av den politiska ledningen. Detta är en obligatorisk bilaga för ansökan.

Tvillingkonceptet kommer att förstärkas av Viable Cities ramverk för lärande, vilket möjliggör gemensamt lärande mellan städer genom instrument som Transition Lab forum, City lab, etc., och metoder, verktyg och kunskapsunderlag från Viable Cities och det europeiska samarbetet kring missionen om klimatneutrala städer 2030 genom plattformen NetZeroCities.

Linköping

Stödbelopp

Stödbelopp per projekt: upp till 3 milj kr som kan utökas om konsortiet har samarbete med tvillingstad/städer.

Högsta tillåtna stödnivå för projektet som helhet: 50 %

Det är upp till konsortiet att bestämma hur projektbudgeten fördelas mellan projektets parter.

Observera att samtliga tvillingstäder som deltar i konsortiet måste ha en projektbudget (medfinansiering i tid eller pengar).

Om en tvillingstad finns i konsortiet kan budgeten utökas med upp till 1 milj kr. Om två eller flera tvillingstäder finns i konsortiet kan budgeten utökas med upp till 1,5 milj kr.

Vem kan söka?

Den koordinerande parten ska vara en av de 23 kommunerna från våg 1 och 2.

=[Linköping](#)

Minst fyra parter ska stå bakom varje ansökan.

Projektkonsortiet ska bestå av oberoende aktörer från samtliga av följande aktörsgrupper:

1. universitet, högskolor eller forskningsinstitut
2. företag
3. offentlig sektor
4. idéburen sektor (civilsamhällesorganisationer)

Idag

Förväntade leveranser tvillingstad

Tvillingstäderna kommer, liksom pionjärstäderna, att involveras i processen kring Klimatkontrakt 2030. De exakta formerna för detta kommer att utvecklas i nära dialog med Viable Cities och städer.

Linköpings förslag till ansöka våg 3 av Viable cities

Arbetspaket 1: Ökad kraft och takt genom bättre koordinering, samverkan och delaktighet

Målsättning: Arbetspaketet handlar om att skapa nya förutsättningar för att leda och koordinera omställningsarbetet såväl internt inom kommunkoncernen som bortom kommunens egna rådighet. Detta med hjälp av de nya verktyg och metoder som vi i väg 2 börjat utveckla. Arbetet ska leda till ökad kunskap om vad som behöver göras, när och av vem och syftar till att fler ska känna delaktighet och ta ansvar för klimatomställningsarbetet

Insatser:

- Etablera ett operativt omställningsteam för bättre intern förvaltnings- och koncernövergripande dialog och samverkan. Teamet driver och utvecklar verksamhetsnära frågor i linje med antagna geografiska och interna klimatomställningsmål med kommunens klimatomställningsplan som främsta instrument. Ett strategiskt omställningsråd kommer att stötta omställningsteamet kring övergripande principiella ställningstaganden och beslut. Ett nyinrättat klimatråd med externa forskare ska granska Linköpings kommuns klimatarbete, ge råd och föreslå åtgärder, vilket kommer att ligga till grund för det interna utvecklingsarbetet kring klimatomställning.
- Etablera en omställningsarena för att mobilisera och accelerera omställning utanför kommunkoncernens rådighet i linje med Linköpings geografiska klimatomställningsmål. Syftet är att öka lokalt engagemang för omställningen genom att involvera representanter från näringsliv, civilsamhälle och medborgare i relevanta processer. Klimatkontrakt 2030 samt Klimatinvesteringsplan(er) kommer vara omställningsarenans främsta instrument.
- Utveckla en klimatsamverkansplattform mellan LK och LIU för att bättre nyttja studenterna i Linköpings klimatomställningsarbete och säkra långsiktig kompetensförsörjning. En ökad samverkan stärker Linköpings omställningsarbete samtidigt som studenterna får upp ögonen för fler potentiella arbetsgivare. Skarpa projektidéer och levande problem ska kommuniceras via Linköpings omställningsteam och omställningsarena. Att involvera studenter i omställningsutmaningarna är ett effektivt sätt att ta del av den forskning och innovation som finns på LIU.
- Stötta SPIRA, en plattform för samverkan, samordning och lärande för personer engagerade inom föreningar med fokus på klimat, natur- miljö- och hållbarhet. Civilsamhället är den fjärde omställningskraften som fram till nyligen inte haft en strukturerad form för samverkan och kompetensutbyte. SPIRAs syfte är att synliggöra och förstärka den kraft och engagemang som finns inom civilsamhället med syfte att nå ut till fler och nå nya invånare med relevanta kurser, föreläsningar, event och påverkansarbete. Spira som plattform och utbud ska växa och formas organiskt utifrån civilsamhällets egna behov och intresse.

Arbetspaket 2: Främjande av kunskapsdelning och innovation

Målsättning: Att främja en dynamisk och lärande kultur samt mer handling genom ökad kunskapsdelning och innovation inom ramen för Klimatneutrala Linköping (KNL). Innovation kan utgöra en kraftfull möjliggörare i omställningsarbetet och utmaningarna vi står inför kräver ny kunskap, innovativa lösningar och fördjupad samverkan mellan olika aktörer.

Insatser

- Använda klimatomställning som område för att utveckla innovationslednings- förmågan inom kommunen. Detta genom att lägga på ett klimat- och hållbarhetsfokus på befintlig tjänstedesignutbildning och jobba tillsammans över förvaltningsgränserna med faktiska utmaningar. Insatsen kan ses som en prototyp för att ta fram ett paket som senare kan appliceras på andra områden.
- Öka kunskapen kring möjligheterna att söka externa medel för att finansiera nya eller växla upp redan planerade projekt/verksamhet samt identifiera intressanta områden/program att hålla under bevakning. Det behöver även göras en behovsinvetering/ kartläggning med syfte att snabbare kunna agera på relevanta utlysningar samt framtagande av en prioriteringslista för enklare bedömning av relevans när vi blir tillfrågade att ingå i samverkansprojekt.
- Fortsatt arbete med Testbäddcheckar som hävstång för små och medelstora företag (SME), som har lösningar med potential att minska växthusgaser. I processen får de möjlighet att testa, utveckla, skala och sprida sina produkter, tjänster och idéer. Insatsen inkluderar matchning med kommun eller kommunägt bolag och kommunikation av test och resultat. De små och medelstora företagen får möjlighet att utveckla sina erbjudanden och skapa konkurrenskraft genom att vara en del av klimatomställningen.
- Utveckling av Linköpingsinitiativet som består av 17 privata och offentliga medlemsorganisationer som antagit utmaningar inom områdena energi, materialflöden samt transport och resor. Utmaningarna kan handla om att energioptimera verksamheten, utveckla cirkulära affärsmodeller och tillverkningsprocesser, ställa om till fossilfria transporter eller uppmontra klimatsmarta beteenden gentemot anställda och hyresgäster. Arbetet inkluderar att sprida lärdomar från nätverket och samverka med andra aktörer exempelvis Linköping Science Park och Almi för att nå ännu fler bolag. Genom att aktivt vara en del och bidra till klimatomställningen ökar konkurrenskraften för bolagen.
- Aktivt deltagande i Transition Lab, "Sno och glo" samt andra relevanta samverkansplattformar för att främja kunskapsutbyte och samarbete för att accelerera arbetet ytterligare.
- Implementering av förändringskommunikation för att skapa förståelse, engagemang och vilja att bidra i omställningsarbetet internt bland medarbetare samt riktat till externa intressenter

Arbetspaket 3: Smart stad som medel för att uppnå ett klimatneutral stad

Målsättning: Arbetspaketet handlar om att styra, leda och mobilisera utvecklingen av digitalisering som möjliggörare. Linköping utgår ifrån EUs mission "Climate neutral and smart cities 2030"; och utvecklar Smart stad Linköping som medel för att uppnå klimatneutralitet. Insatserna inom Smart stad Linköping syftar till att skapa förutsättningar för digital transformation och digitala lösningar som verktyg i klimatomställning brett inom kommunkoncernen (styrning, finansiering/stimulans och kunskap och förmåga); samt utveckla taktiska angreppssätt och praktiker inom strategiska områden i stadsutvecklingsprocessen och klimatomställningsarbetet.

Insatser:

- Bidra med stöd till uppdatering av Program för digital transformation (strategi/styrdokument) kring gemensamma ställningstaganden/definitioner/principer/ambitioner i utvecklingen kring: Twin transition - Vad innebär en integrerad grön och digital omställning? Vilka principer och krav bör ställas i den smarta staden? Smart stad - Vad är den smarta staden för Linköping? Vilka verktyg bidrar den smarta staden till inom identifierade omställningsområden (energi, mobilitet, avfall, grön stad, klimatanpassning, visualisering) Hantering och delning av dataSpecifika verktyg tex Digital tvilling, IoT, AI mm Säkerställa nödvändiga investeringar i digital infrastruktur och teknik inom kommunkoncernen och det lokala ekosystemet genom integrering i klimatinvesteringsplan, i budgetprocess etc.
- Taktisk plan för genomförande av Smart stad inom de omställningsrelaterade områdena energi, fastighet, mobilitet, avfall, grön stad och klimatanpassning. Detta inkluderar att säkerställa vilka tekniska, organisatoriska och affärsmässiga förutsättningar som behöver utvecklas. Bildande av en ny arbetsgrupp för nyexploatering mellan MoS och TVAB samt bibehålla alt utveckla arbetsgruppen inom nuvarande AP3 för taktik och insatser i befintlig miljö.
- Utvecklingen av ovan insatser sker genom deltagande i och lärande/skalning/delande inom Viable cities, Visual City Platform, Urban Twin Transition Center (UTTTC), Smart City Lab, IoT World och andra nationella och regionala satsningar. Projektet bidrar med kunskaps- och förmågehöjande aktiviteter och insatser på efterfrågan från den Strategiska samordningsgruppen för data och IoT.
- Ambition att bidra till utvecklingen av gemensamma dataområden (eng. data spaces) på nationell och europeisk nivå genom att identifiera användningsområden och strategiska datamängder för delning i dessa dataområden; däribland Green deal dataspace och Data space smart sustainable cities and communities.
- Utveckla fler mätbara värden/datamängder (KPIer) som hjälper Linköping följa upp, styra mot och uppfylla antagna klimatmål. Denna insats kopplar till utveckling av Hållbarometern- en digital tjänst som löpande redovisar Linköpings målarbete inom hållbarhet.

Arbetspaket 4. Radikal implementering genom “missions”

Målsättning: Arbetspaketet syftar till att utforma ett missionsbaserat arbetssätt med fokus på minskade konsumtionsbaserade utsläpp - ett område där en radikal implementering enbart kan åstadkomma tillsammans med aktörer kommunenorganisationen. Linköpings kommun har ett principiellt ställningstagande om att “såväl inom den egna verksamheten som utanför kommunorganisationen – bidra till reducerade konsumtionsbaserade utsläpp”. Arbetspaketet baseras på de lärdomar som arbetspaket 1 och 2 genererat, exempelvis den struktur för dialog som en omställningsarena möjliggör och som är en förutsättning för att accelerera samverkan mellan olika aktörer i omställningsarbetet. För att gå från mål till handling krävs en nära samverkan med aktörer utanför kommunens rådighet - näringsliv, civilsamhälle och medborgare. Insatserna riktar sig direkt till dessa olika mottagare.

Insatser:

- Inom kommunkoncernen pågår flera initiativ kopplade till cirkularitet och delningsekonomi, exempelvis genom återbruk av möbler inom kommunorganisationen och utveckling av återbrukshubbar för byggmaterial inom kommunala fastighetsbolag. För att utveckla och accelerera arbetet behöver dialog och överhörning mellan aktörerna initieras, för att erfarenheter och goda idéer ska kunna spridas för att främja implementeringen inom koncernen.
- Omställningsarenan som byggs upp inom ramen för arbetspaket 1 blir en central funktion för en radikal implementering med förutsättningar att nå civilsamhälle/medborgare i arbetet för öka takten i arbetet med delningsekonomi och cirkularitet. Fortsatt samverkan med civilsamhälle och medborgare, exempelvis genom Smarta Kartan eller andra initiativ som lyfts i gemensam dialog i omställningsarenan är en bärande del av att nå mål om minskade konsumtionsbaserade utsläpp.
- Näringsliv: Cirkularitet för en bättre resurshantering

Utifrån föreslagna insatser,
vad är intressant för Mjölby
att samverka kring?

Dialog med nya parter pågår

Mjölby kommun- som tvillingstad? **Fördel** att Linköping drar, tvillingstaden behöver bara hänga på i det som är relevant till en ganska låg kostnad.

Almi- som lärande tvilling till Linköpingsinitiativet (AP2)

Tekniska verken och MoS kopplat till (klimat)smart stad (AP3)

Stångåstaden kopplat till mission kring hållbar konsumtion (AP4)

Vilka lokala aktörer/partners skulle vara intressant för Mjölby att samverka med?

Linköpings erfarenheter

- Medel för att processleda omställningen på höjden och bredden-hävstång för bättre förutsättningar och struktur kring vårt omställningsarbete.
- Vi ökar samverkan inom koncernen och tillsammans med näringslivet och civilsamhälle.
- Vågat testa nytt! Nya verktyg och metoder för att driva/ leda omställningen på.
- Vi ser att det marknadsför staden inom klimatområdet.
- Ökad möjlighet att söka externa medel för genomförande av insatser.
- Enormt kontaktnät för kunskaps- och erfarenhetsutbyte i alla omställningsfrågeområden.

